

2020.14671 14,042020

Onderzoek naar het taakveld Jeugd volgens de Duisenberg methode

Maart 2020

Uitgevoerd door raadsleden van de deelnemende gemeenten

Inhoud

.....	3
Duisenbergmethode?	4
o van het onderzoek	7
Inleiding wat is de Duisenbergmethode? Uitvoering van het onderzoek	
Fase 1: Informerende onderzoeksfase	8
Fase 2: Verdiepende onderzoeksfase	10
Fase 3: Adviserende fase	15
Fase 4: Evaluatie	15
Fase 1: Informerende	
Fase 2: Verdiepende onderzoeksfase...	
 Fase 4 Evaluatie.	
Conclusies en Aanbevelingen	16
Bijlagen	18

Inleiding

Op 5 september 2017 is door de heer van Vugt, partner Deloitte, en mevrouw van Straaten, griffier van de gemeente Roosendaal, een workshop georganiseerd voor o.a. gemeenteraadsleden en griffiers over de toepassingsmogelijkheden van de Duisenberg methode.

De Duisenberg methode is ontwikkeld door twee leden van de Tweede Kamer. Pieter Duisenberg en Paul van Meenen. Met dit instrument hebben zij getracht om meer rendement te halen uit het debat over de begroting en de jaarrekening. Inmiddels zijn er diverse provincies en gemeentes die de methodiek ingezet hebben in het eigen werkgebied (provincie, gemeente). De inzet beperkt zich op dit moment echter tot het werkgebied van gemeente of één provincie. De methode is (nog) niet ingezet bij het rapporteren over onderwerpen die gemeentes [of provincies] in samenwerking oppakken.

Na afloop van voornoemde workshop is door West-Brabantse raadsleden veel interesse getoond in het nadenken over het opzetten van een gezamenlijk aanpak op basis van de Duisenberg methode. Deze aanpak genereert de gegevens die raadsleden nodig kunnen hebben om afgewogen keuzes te maken voor de door hen te nemen besluiten over de eventuele bijstelling van eerder geformuleerde kaders van beleid.

Voor het zomerreces van 2018 hebben de raden van de gemeentes Bergen op Zoom, Etten-Leur, Halderberge, Moerdijk, Roosendaal, Rucphen, Steenbergen, Woensdrecht en Zundert dan ook aangegeven mee te willen werken aan een experiment waarbij de Duisenberg methode wordt toegepast op een politiek-maatschappelijk relevant onderwerp dat deze gemeentes in samenwerking uitvoeren.

Als ander thema is gekozen voor het onderwerp 'Jeugd' zijnde een belangrijk nieuw thema voor gemeentes met een zeer groot politiek-maatschappelijk belang.

In deze rapportage leest u wat de toepassing van de Duisenberg methode aan ons heeft opgeleverd en wat wij gedurende het proces van deze methode hebben geleerd.

Wat is de Duisenbergmethode?

De methode is ontwikkeld door Kamerlid Pieter Duisenberg (VVD). Pieter Duisenberg was in 2012 nog maar enkele maanden Tweede Kamerlid toen hij met verbazing zag hoe de behandeling van een begroting verliep.

"De behandeling van de onderwosbegroting ging niet zozeer over het algemene beleid maar vooral over één incident bij een ondemissie."Uing.

"Voor iemand die net twintig jaar in het bedrijfsleven achter de rug had, was dat onbegrijpelijk. We keurden ruim dertig miljard euro om onderwosinvesteringert goed, zonder er gedegen naar te kijken."

Duisenberg uitte zijn verbazing vervolgens bij de Kamercommissie Orden,vijs: de andere Kamerleden waren het met hem eens. Samen met D66•xamerlid Paul van Meenen ging hij aan de slag. gesteund door het Bureau Onderzoek en Rijksuitgaven (WR). Daar rolde de Duisenbergmethode uit,

Die werkt als volgt: als bijvoorbeeld een begroting uitkomt, worden uit de Kamercommissie twee rapporteurs benoemd Om het objectief te houden, is er vaak gekozen om één Kamerlid van de coalitie te koppelen met één Kamerlid van de oppositie. Vervolgens analyseren zij samen met het BOR de begroting. Dit doen zij aan de hand van een standaardvragenlijst met zes vragen,

Op gemeentelijk niveau gebeurt eigenlijk hetzelfde ieder jaar stelt de gemeenteraad de begroting voor de komende periode vast. Hierin geeft de raad de financiële kaders mee aan het college en controleert de raad Of de wen:sen uit de Perspectief" Of Voorjaarsnota zijn ingevuld. Voor de raad is het vaak moeilijk aan de hand van zo'n lijvig document de juiste informatie te vinden.

Hoe zorg je dat je als raad zicht blijft houdt op de ontwikkeling van een beleidsopgave?

'Hoe weet je nu of het beleidsonderwerp zich de goede richting beweegt en dat de gestelde beleidsdoelstellingen haalbaar zijn?'

Om dergelijke vragen te beantwoorden, kiezen steeds meer gemeenteraden voor het toepassen van de Duisenbergmethode.

De Duisenbergmethode werkt met een vaste vragenlijst, onder te verdelen naar:

Vragen die betrekking hebben op de inhoud. en

Vragen die betrekking hebben op het budgetbeheer en de kostenontwikkeling.

De zes hoofdvragen die volgens de Duisenberg methode kunnen worden gesteld bij het contracteren van de begroting en de verantwoording zijn:

- 1, Wat is het beeld van het beleidsterrein op hoofdlijnen?
- 2 Welke doelen zijn gepland/behaald?
3. Welke prestaties zijn gepland/geleverd?
4. Wat gaat het kosten/heeft het gekost?
5. Wat is het oordeel over de rechtmatigheid, doeltreffendheid en doelmatigheid?
- 5, Welke conclusies en aanbevelingen heb ik (als rapporteur aan de commissie)?

Toegepast op het beleidsveld 'Jeugd'

In het onderzoek bij de West-Brabantse gemeenten die samenwerken op het gebied van OJeugdzorg hebben we de volgende vragen gesteld:

Vragen met betrekking op de inhoud:

1. Wat is het beeld van het beleidsterrein op hoofdlijnen?
2. Welke doelen zijn gepland/behaald? Hebben we kwaliteitsindicatoren benoemd (in de beleidsnota) en
3. Welke prestaties zijn gepland/geleverd en hoe toetsen we hierop en rapporteren we hierover?
- 4, Wat is de effectiviteit van de ingezette zorg? Hebben we een beeld van de klanttevredenheid? S. Hebben we de ontwikkeling in de zorgbehoefte in beeld?

Vragen die betrekking hebben op budgetbeheer en de kostenontwikkeling:

5, Wat gaat het kosten/heeft het gekost?

- Hebben we iedere maand/kwartaal voldoende in beeld wat de aanwending van het budget is (zowel P als Q)?
- Hebben we iedere maand/kwartaal voldoende in beeld welk type zorg in welke aantallen (Q) is beschikt, geleverd en gefactureerd?
- Is er voldoende zicht op de mate waarin de afgesloten arrangementen (met zorgaanbieder) worden benut?
- Weten we Of alle beschikte zorg ook gefactureerd is./wordt? er bijvoorbeeld een geautomatiseerde koppeling tussen beschikte zorg en gefactureerde zorg)?
- Hebben we de + Q" binnen de gemeente voldoende in beeld? Weten we welke trajecten gestart zijn en welke kosten hieruit nog volgen, Oftewel welk deel is gefactureerd en welk deel volgt nog (zorgaanbieders kunnen erg laat factureren; ze mogen tot 5 jaar na verleende zorg nog factureren). Maar ook in hoeverre wordt beschikte zorg daadwerkelijk ingevuld? (Of bestaat het risico dat wel toeleiding heeft plaatsgevonden, maar dat Cliënt niet zorg krijgt/willt)?
- Welk deel loopt via 'eigen' beschikte lokale Of regionale zorg (dus via wijkteams) en welk deel loopt via CJG of huisarts? Is die laatste groep ook voldoende in beeld via het gegevensknaoppunt (GGK) af is samenwerking nog niet zover dat alle huisartsen en CJG via het berichtenverkeer meldingen doen (315 melding)?
- Welk deel van de zorg loopt via het landelijke transitie arrangement?

De meerwaarde van de Duisenbergmethode is dat door het beantwoorden van bovengenoemde vragen, het debat bij de behandeling van de rapportages als vanzelf richting de stand van het beleid gaat. De Duisenbergmethode draagt er zo aan bij dat raadsleden zich niet genoodzaakt zien om incidenten te behandelen, maar handvatten krijgen om de strategische ontwikkeling van het beleidsprogramma te beoogdelen en te sturen. Hierdoor ontstaat er bij de raadsleden meer grip op het realiseren van een maatschappelijke opgave. Daarnaast kunnen in het West-Brabantse onderzoek met deze gegevens wellicht ook uitspraken gedaan worden over opvallende verschillen tussen gemeentes.

6

Uitvoering van het onderzoek

Het onderzoek naar de toepassing van de Duisenbergmethode op het taakveld Jeugd heeft een experimenteel karakter. Dit betekent in de praktijk dat de samenwerkende gemeentes op basis van een globaal plan van aanpak aan de slag zijn gegaan. Dit plan was onderverdeeld in een aantal fasen: de informerende onderzoeksfase, de verdiepende onderzoeksfase, de adviserende fase en de evaluatie.

Gewoon samen doen en al gaandeweg van elkaar leren. Hierbij zijn de volgende afspraken gemaakt:

Financiën en faciliteiten:

De griffies leveren personele inzet. 'Costen. bipoarbeeld vergadertaciliteiten en de ondersteuning door de heer Var Vugt van Deloitte, worden ander de deelnemende gemeentes verdeeld. De griffie van Etten-Leur is centraal aanspreekpunt.

Actoren in het project en rob.'erdeling:

- voorbereidzngsgroep• groep bestaande uit de griffiers van de gemeentes Roosendaal en SteenbeTgert en de raadsadviseur van de gemeente Etten-Leur, Actief in: fases I, 2, 3 en 4
- Ambtelijke of"Oûfdigzag voorbereidingsgroep: drietal beleidsmedewerke•w Jetje Baars (Bergen op Zaan'). Madelan van Vliet (Steenbergen) en Ruut van Andel (regionaal). Actief in; fase 1 / deels 2 vaat geven van toelichting op brondocumenten
- Rûûdsledenwetkgroep: werkgroep bestaande uit twee raadsleden per gemeente. ondersteund daaf de voorbereidingsgraep, de g griffies, ambtelijke deskundigen en de heer Van Vugt van Deloitte.
Actief in: fase 2. 3 en 4
- Rapporteurs.' twee raadsleden per gemeente die deel maken van de raadsledertv.erkgraep.
Actief in: fase Z 3 en 4

Vervolgens is het onderzoek in de volgende fases opgedeeld]

- Fase I, Informerende onderzoeksfése: In deze fase worden van alle deelnemende gemeentes de relevante brondocurnenten verzameld en geanalyseerd. Ook wordt in deze fase de raadsledenwetkgroeven pet gemeente geformeerd.
- Fase 2: verdiepende onderzoeksfase de raadsledenwerkgroepen gaan aan de slag. Eerst in dé eggen gemeente door middel van deskresearch. Vervolgens worden gezamenlijk verdiepende intewvews georganiseerd.
- Fase Adviserende fase: Op basis van de resultaten van fase 2 is deze rapportage opgesteld. ■
fase 4 evaluatiefase

In de volgende hoofdstukken zal uitgebreider ap deze fasen en de daarin gedane bevindingen worden ingegaan.

Fase 1: Informerende onderzoeksfase

Oktober 2018 t/ tm februari 2019

Wat hebben we gedaan?

In deze fase heeft de voorbereidingsgroep allereerst een plan van aanpak opgesteld en de griffiers van de meewerkende gemeentes verzocht am in samenwerking met de beleidsmedewerkers de

brondocumenten te verzamelen. Zij zijn in deze fase van alle deelnemende gemeentes de relevante brondocumenten verzameld en geanalyseerd.

Het gaat hierbij in ieder geval om het Jeugdbeleid zoals neergelegd in het Beleidskader Zorg voor Jeugd 2018-2021, Koersvast op weg naar verbinden! en de informatie zoals opgenomen in de Planning & Control documenten (begroting, tussentijdse rapportages en jaarrekening inclusief accountantsverslag), trendonderzoeken, benchmarks, Rekenkamerrapporten, raadsvragen antwoorden van het college etc. van de deelnemende gemeentes.

Daarnaast is het van belang om via de daarvoor ingerichte informatieknoppunten met zicht te krijgen op de werking van de gemeentelijke toegang, de inzet van (reguliere zorg, Landelijk Transitie Arrangement LTA) Persoonsgebonden Budget en Jeugdzorg Plus) doorverwijsgedrag (huisarts Of medisch specialist per deelnemende gemeente) en op de geleverde prestaties van zorgaanbieders en bijhorende kosten. Ook de voorfase, voorafgaand aan eventueel in te zetten specialistische hulp, is hierbij meegenomen. De resultaten van deze inventarisatie treft u in Bijlage 1.

Vervolgens is in deze fase de griffiers gevraagd een antwoord te geven op de vragenlijst uit de Duisenberg methode. Deze antwoorden geven reeds een inzicht in de informatiepositie van de raden per gemeente, Om dit nog helderder te krijgen, zijn hier vier aanvullende vragen aan toegevoegd, namelijk;

1. Is er in jullie gemeente een werkgroep sociaal domein actief? zo ja welke taak heeft deze?
2. Zijn alle stukken die wij aangeleverd hebben gekregen ook daadwerkelijk naar de gemeenteraad gegaan?
3. Wordt er geëvalueerd?
4. Zijn er raadsinstrumenten die wij over het hoofd hebben gezien?

Si) deze vragenronde is bewust de keus gemaakt om de vragen door de griffies te laten beantwoorden en niet door de betrokken beleidsmedewerkers, dat geeft namelijk inzicht in de informatiepositie van de raden. Het antwoord op deze vragen is opgenomen in Bijlage 7,

Daarna zijn in fase per gemeente de raadsledenwerkgroepen geformeerd. Deze werkgroepen bestaan bij voorkeur uit één raadslid vanuit de coalitie en één raadslid vanuit de oppositie. Gevraagd wordt kennis van het sociaal domein, financiële kennis en een helicopterview.

Alle geïnventariseerde documenten zijn in een map geplaatst, waar de deelnemende raadsleden en de griffiers en een aantal raadsadviseurs toegang toe hebben. Zo heeft iedereen toegang tot alle documenten, ook die van de andere gemeentes.

Ter afronding van deze fase is op 5 februari 2019 een 'heidag' georganiseerd, waarin de voorbereidingsgroep heeft gesproken met de ambtelijke afvaardigingsgroep. Het doel, de opzet en de fases van het onderzoek zijn toegelicht. In deze bijeenkomst zijn de eerste resultaten van de analyse van de brondocumenten met de beleidsmedewerkers gedeeld en is hun gevraagd, voor de verdiepende onderzoeksfase van start gaat, aan te geven wat ze nog missen en wat we wellicht over het hoofd hebben gezien. Samen met de ambtelijke afvaardigingsgroep is ook de kick-off bijeenkomst voor de raadsleden voorbereid.

Wat hebben we geleerd?

De belangrijkste bevindingen van deze fase zijn:

Op basisinformatie is bij de deelnemende gemeentes gelijk. De gemeentes hebben het Beleidskader Zorg voor Jeugd 2018-2021 vastgesteld en 'jeugd' is duidelijk terug te vinden in de begroting.

Daarnaast zijn er lokaal behaaijke verschillen te vinden. Bij de deelnemende raden er met name verschillen in de documenten die zij tot hun Eerstelijking hebben over de effecten van het jeugdbeleid. Sommige gemeentes nemen het thema 'jeugd' op in de monitor sociaal domein of hebben zelf onderzoek gedaan. anderen verwijzen naar www.waersta-t.e.aer-geste4d

In sommige gemeentes worden veel raadsvergaderingen over het thema 'jeugd'. in andere gemeentes niet al te vaak. Dit hangt vaak samen met een lokale, individuele casus. De raden worden op verschillende wijze geïnformeerd over het thema 'jeugd'. Soms is er een aparte raads werkgroep (sociaal domein). soms gebeurt dit schriftelijk, door middel van (periodieke) raadsbrieven.

De deelname aan het Duisenberg-onderzoek loopt niet bij alle gemeentes vlot, ZO de gemeentes Rucphen. Zundert en WOensrecht in deze fase wel de brondocumenten aan, maar lukt het hen niet om raadsleden te vinden die mee willen doen met de raadsledenwerkgroep. De reden hiervoor is tijdgebrek,

Fase 2: Verdiepende onderzoeksfase

Maart 2019 t/m januari 2020

Wat hebben we gedaan?

Deze fase is van start gegaan met een kick-off bijeenkomst voor alle deelnemende raadsleden op 26 februari 2019. In deze bijeenkomst konden de raadsleden elkaar leren kennen en sparren over

de informatiepositie van de raden in hun gemeente, De voorbereidingsgroep heeft de stand van zaken van het onderzoek tot nu toe gepresenteerd, Daarna gingen de raadsleden in groepjes uiteen de volgende vragen te beantwoorden:

1. Heb je een goed beeld van het beleidsterrein 'jeugd'?
2. Wat heb je nodig om dit te krijgen?
3. Wie zou je willen spreken om dit te krijgen?

Het verslag van deze bijeenkomst treft u aan als Bijlage 3.

Na deze kick-off bijeenkomst is per gemeente een raadsledenwerkgroep van Start gegaan. De werkgroepen bestaan uit Of 3 raadsleden per gemeente. De werkgroepen hebben op basis van de deskresearch een antwoord geformuleerd op de vragen die de Duisenberg methode centraal stelt. Iedere gemeente heeft voor de zoekervakantie van 2019, een document met bevindingen aangeleverd.

Op 2 juli 2019 zijn deze bevindingen in een plenaire bijeenkomst aan elkaar gepresenteerd. Iedere gemeente heeft hier kort de bevindingen van het eigen deskresearch gepitcht. Daarna is gesproken over de vervolgfase, namelijk die van de verdiepende interviews- Wie willen we daarvoor spreken en wat willen we vragen? Het verslag van deze bijeenkomst treft u aan als Bijlage A.

Al vrij snel werd duidelijk dat de raadsleden in ieder geval wilden spreken met bestuurders, beleidsmedewerkers, jeugdprofessionals, ervaringsdeskundigen, een vertegenwoordiger van het Zorg Inkoop team (ZIT) en een deskundige hoogleraar uit het beleidsveld.

De voorbereidingsgroep heeft een handleiding gemaakt, met hierin de spelregels voor de door de raadsledenwerkgroep te houden interviews. Afsproken is dat we de interviews gaan houden op één locatie Roosendaal, met daarbij aanwezig raadsleden vanuit de verschillende gemeentes, een griffier als gespreksleider en een notulist. We plannen 2 interviews op een avond, Het verslag van de interviews treft u aan als bijlage 5.

Vervolgens deed zich bij het plannen van de verdiepende interviews een probleem voor. In de periode waarin deze interviews waren beoogd, namelijk oktober 2019, bleek dit onmogelijk in te passen in de drukke raadsagenda's. Het was vanwege samenloop met de behandeling van de begroting. Plannen in oktober zou betekenen dat het interview maar één of twee raadsleden aanwezig zouden kunnen zijn. Omdat de voorbereidingsgroep dit niet wenselijk vond, is besloten de interviews over de jaarwisseling heen te tillen en deze te plannen in januari 2020.

Wat hebben we geleerd?

Van de deskresearch:

De belangrijkste bevindingen in de fase van de deskresearch zijn:

De doelen en prestaties in het Beleidskader Jeugd zijn te ruim en te algemeen geformuleerd om als raad hierop te kunnen controleren en sturen.

Kwaliteitsindicatoren zijn lastig te bepalen of ontbreken. Verantwoording vindt plaats op volumenniveau (kwantiteit), In de jaarstukken kadernota en begroting zijn geen indicatoren opgenomen die iets zeggen over de kwaliteit van de geleverde zorg.

De raad heeft op basis van de overgelegde stukken weinig inzicht in de omwikkeling van de zorgbehoefte en de achterliggende oorzaken daarvan.

Het beleidsplan Jeugd benoemt doelen maar de samenhang met de jaarstukken en begroting ontbreekt,

Er gaat veel informatie naar de raad, maar de vraag is wat de raad met deze informatie kan. De raad heeft behoefte aan andere prestatie-indicatoren dan het college.

De verstrekte informatie is informatie die op dat tijdstip actueel is, Dit maakt het voor de raad lastig om te controleren op langere termijn.

Op basis van de documenten is er weinig inzicht in de cliënttevredenheid en effectiviteit van het jeugdbeleid.

De gemeenten stellen unaniem vast dat de vragen die betrekking hebben op het budgetbeheer en de kostenontwikkeling (vraag 6) lastig te beantwoorden zijn. Het dashboard Grip op Jeugdzorg is niet eenvoudig te lezen en te interpreteren. Hiervoor is overleg met Z[2T] vereist.

Van de interviews:

De belangrijkste bevindingen uit de interviews zijn;

14 januari 2020 om 18:30 uur: beleidsmedewerkers

De materie is dermate complex dat samenwerking tussen gemeente essentieel is. Afspraak dat gemeentes ieder voor zich de jeugdzorg zouden moeten regelen, is dit complexer en vaak duurder. Als samenwerkende gemeentes heb je meer slagkracht naar aanbieders en andere regio's.

Uitgangspunt is passende zorg. Ouders en kinderen moeten ervaren dat het resultaat is behaald, De doelen worden bepaald door ouders, jongeren en de jeugdprofessional, De zorgaanbieder heeft hier geen invloed op.

Pas als de aanbieder het doel heeft bereikt, dan wel kan aantonen dat tot het maximale is gegaan, wordt 100% van de vergoeding uitbetaald.

Ongeveer in 2% van de gevallen worden de doelen niet behaald. Het gaat hier om het resultaat niet om de lengte van het traject.

De werkwijze in de regio is gelijk. Spring is werkgever van de jeugdprofessionals. Er is sprake van een lokale bijdrage aan de toegang,

Qua zorgvraag zijn er geen grote verschillen tussen de samenwerkende gemeenten. Wel is de vraag naar zorg toegenomen. Reden is dat 'het pad van normaal gedrag' smaller is geworden. Het dashboard bevat kwantitatieve informatie in een financiële vertaling. De kwaliteitsmonitor staat in de kinderschoenen.

Bescherming ten opzichte van andere gemeentes moet ook nog meer handen en voeten krijgen. De raad dient te sturen op beleidskaders en visiedocumenten, De gemeenteraad is opdrachtgever en volksvertegenwoordiger. Ook bepaalt de raad de beschikbare middelen.

De gemeente bepaalt zelf de wijze waarop de raad wordt geïnformeerd, al dan niet met een raadsvergadering.

In West-Brabant zijn ISO aanbieders gecontracteerd. De keuze is dus ruim en dit is er ook voor dat het systeem continuïteit kan garanderen ook als aanbieders daar financiële problemen wegvalen.

14 januari 2020 om 20.00 uur deskundige van het Nederlands Jeugdinstituut

- De oorzaak van toename van de jeugdzorg is niet direct aanwijsbaar. Factoren die hierbij een rol spelen zijn de hogere geluksnormen, de hoge verwachtingen van effectiviteit van de jeugdzorg en de maakbaarheidsgedachte,
- De transitie is goed gelukt. de transformatie nog niet. Je zou meer kunnen investeren in de voorkant, in maatschappelijke partners en het oplossend vermogen van ouders,
- Er is een meerwaarde te vinden in het optrekken met de scholen, Je moet nadenken over de vraag hoe je voorkomt dat kinderen nodig hebben. Dit kan door de ondersteuning/richt te versterken van scholen, ouders en wijkteams.
- Verbreding van het netwerk kan hierbij ook een rol spelen: onderwijs en zorg gaat vaak over de gemeentegrenzen heen.
- De stelselwijziging van 2015 is nog bezig aan leertraject. Significante effecten laten zich pas na 10 jaar zien. Er is behoefte aan ontwikkeling/ruimte. rust en vertrouwen.
- Veel aanbieders bieden naast het 'aanbieden' van een verminderde kwetsbaarheid het nadeel van de spreiding van de focus. Met deze aanbieders dienen regelmatig gesprekken gevoerd te worden.

21 januari 2020 om 18:00 uur: jeugdprofessionals

De weg naar het CIG wordt steeds gemakkelijker gevonden. Ouders en zorgaanbieders hebben duidelijker doelen. Arrangementen lopen steeds beter

Vroegsignalering leidt soms tot in een vroeg stadium inzetten van zware zorg, Dat helpt meestal goed en snel, • Er is geen warme overdracht van de ene organisatie naar de ander. Bijvoorbeeld samenwerking tussen consultatiebureau en zou beter kunnen- Kaders en beleid werken hierbij vaak niet mee De professional zou meer handelingsvrijheid moeten krijgen.

Het doel van de decentralisatie (aan de voorkant minder complexe zaken aan het licht laten komen en daarop inzetten) wordt wel gehaald. maar kan nog beter:

Jeugdprofessionals praten niet over de kosten van arrangementen. maar over de effectiviteit van de zorg. Die staat voorop. Ouders zijn zich niet bewust van de kosten

Werkdruk verminderen kan vooral daar meer professionals aan te stellen, Zij moeten ook zelf grenzen aangeven. Door dat laatste zouden de wachtlijsten langer kunnen worden omdat de professionals dan minder jeugd tegelijkertijd helpen

Evaluaties worden door de jeugdprofessional geregistreerd. De jeugd professional vraagt aan ouders af doelen behaald zijn en of ze tevreden zijn.

21 januari 2020 om 19:30 uur: ervaringsdeskundigen

Hulpverleners kijken te weinig naar verbeteringen van cliënten.

De drempel om zorgaanbieder te worden is laag. Dit gaat ten koste van de kwaliteit, vooral bij zwaardere zorg Bij ambulante zorg speelt dit minder.

Iedere gemeente doet het anders. Zorgaanbieders zijn daarom veel tijd kwijt aan administratie en bureaucratie,

Het beleid is zo algemeen dat duidelijkheid over hoe de jeugdzorg moet worden ingevuld, ontbreekt, Hoe heeft de gemeente klanttevredenheid in beeld? Vraagt de gemeente zich af Of ze de Juiste tarieven betalen en of aanbieders goed genoeg zijn?

Het pas betalen van het tweede deel als de van het arrangement zijn behaald, is meewoerdig. Is dit wel een goed middel om de effectiviteit te bepalen?

Graag de lichte en licht zorg dichtbij de gemeente organiseren en voor zwaardere zorg bundelen; op plaats voor meerdere gebieden gemeenten.

- Een vaste hulpverlener is belangrijk.

Vaste procedures mogen niet ten koste gaan van maatwerk. Hulp wordt belemmerd door wetten en regeltjes.

Kijk naar het hele gezin en niet alleen naar het kind.

Evalueren is lastig omdat de jeugdprofessional niet alles ziet, dit kan van invloed zijn op de kwaliteit van de evaluatie.

28 januari 2020 om 18.013 uur: portefeuillehouder

Samenwerking heeft veel voordelen: je drukt gezamenlijk de overhead en het zijn voordelen van efficiency van inkoop. Ook kun je samen innoveren.

De raad kan samenwerking controleren volgens de gegevens van het Z.12T.

Informatievoorziening aan de raden is de verantwoordelijkheid van de eigen portefeuillehouder.

- De samenwerking is niet in een GR vastgelegd. Het is dat de meerwaarde hiervan niet vaststaat: ■

Beeldvormende themabijeenkomsten nodigen uit tot een gesprek. Er is gelegenheid specialisten aan het woord te laten en er is basis voor reflectie,

De bestuurstafel stuurt op kwaliteitsnormen, uitvalcijfers klachten en financiën. De planning staat op de bestuurlijke kalender

Informatie over klachten wordt gedeeld met de raden. Raad en college moeten elkaar versterken. Samen kijken naar hoe dit georganiseerd kan worden, is heel vruchtbaar,

28 januari 2020 om 19.30 uur: Z.12T

Samenwerking zorgt met name op het gebied van inkoop voor innovatie.

In West-Brabant is er een kwaliteitstoets voor aanbieders bij aanvang. Ben je daar doorheen, dan is er vertrouwen dat de aanbieder het resultaat kan bieden en zijn er verder geen controles meer.

- 50% van de kosten wordt bij aanvang betaald, bij het behalen van het resultaat. Bij langere trajecten wordt dit in 12 stukken verdeeld om de liquiditeit van de aanbieder zeker te stellen, ■
- Omdat de regio West-Brabant roet zoveel aanbieders werkt is de continuïteit gegarandeerd, ■
- Clienttevredenheid wordt gemiddeld. Hiervoor gelden kwantitatieve als kwalitatieve indicatoren

Het Z.12T beschikt over alle informatie die de raden nodig hebben. De raden kunnen deze bij het Z.12T af via de betrokken ambtenaren opvragen.

Vragen over de effectiviteit van het beleid zijn lastiger te beantwoorden. Wel zijn er tendensen te zien; van intramuraal naar extramuraal. De tijd vanaf 2015 is ook nog te kort om een beeld te hebben van hoe mensen later gaan functioneren. Het Z.12T vergelijkt de prestaties niet met andere regio's.

Fase 3: Adviserende fase

Op van de antwoorden op de geformuleerde vragen. stellen de rapporteurs een politiek neutraal advies op. raadsledenwerkgroep bundelt de bevindingen en destilleert hieruit een koepel notitie met daarin de bevindingen over de gehele regio.

Fase 4: Evaluatie

Na de uitwerking van het onderwerp 'Jeugd' wordt het totale proces geëvalueerd en op grond van de ervaringen bijgesteld dan wel gestopt, Ook de ervaringen van de 9 griffies gedurende het proces worden hierin meegenomen,

De investering in de methode Duisenberg zal naar verwachting uiteindelijk bijdragen aan een verbetering van de begroting en de jaarrekening en de raad input geven voor de uitvoering van haar kaderstellende en controlerende taak. De toepassing van de methode dient te worden gezien als een groeimodel,

Conclusies en Aanbevelingen

Bij de start van het onderzoek zijn 6 hoofdvragen geformuleerd. Deze hoofdvragen zijn in de verschillende Ceelfases tijdens de gesprekken aan de orde gekomen. Aan de hand van deze stappen en input kunnen de conclusies geformuleerd worden-

Dat de jeugdzorg is staat buiten kijf. Dit beeld wordt gedeeld door niet alleen de raadsleden, maar ook door vertantwoordelijke portefeuillehouders als ook door de deskundigen en professionals die dagelijks met de materie te maken hebben.

Juist door deze complexiteit wordt door de deelnemers het belang van samenwerking onduidelijk, waarbij het belang van lokaal maatwerk voorop staat. Als het gaat om samenwerking wordt vooral de meerwaarde van gezamenlijke inkoop verminderde kwetsbaarheid en het leren van elkaar benoemd.

De meerwaarde voor het lokale bestuur om zijn controlerende en kaderstellende taken uit te kunnen oefenen is minder scherp in beeld,

Hoewel aangegeven wordt dat binnen de jeugdzorgregia lokaal maatwerk wordt toegepast in de uitvoering, blijkt dit niet uit de beleidsstukken waarover de raad een besluit moet nemen. De beleidsdoelen in deze documenten zijn veelal abstract, algemeen en lastig als gemeenteraad op te kunnen stellen. Er wordt kwantitatieve als kwalitatieve informatie verzameld door het 7i7t, maar voor raadsleden is het nog niet mogelijk om aan de hand van deze informatie te kunnen sturen op kwaliteit of maatschappelijke effecten. Daarbij wordt aangegeven dat deze informatie voor raden beschikbaar is, maar dat deze informatie opgevraagd kan worden. Bovendien deelt iedere gemeente deze informatie op evgen wijze en is er ook geen standaard voor in de planning- en controldocumenten.

Hoewel de raden formeel opdrachtgever zijn, kunnen de raden aan de hand van de beschikbare informatie deze al slechts gedeeltelijk invullen,

Daarnaast wordt het beeld "we zijn er nog niet" gedeeld. Het standpunt dat de decentralisatie naar de gemeentes is in de regio wel gelukt is, maar de transformatie is nog niet op gang gekomen. Ook wordt de opvatting gedeeld dat gelet op de omvang van de decentralisatie een periode van vijf jaar eigenlijk te kort is om kwalitatieve conclusies te trekken.

Aan de hand van de bovengenoemde conclusies kunnen de volgende aanbevelingen gegeven worden:

Volgens de huidige werkwijze kunnen gemeenteraden slechts beperkt controleren. Of dat doelen gehaald zijn, of dat presentaties geleverd zijn en of dat het beleid rechtmatig, doeltreffend en doelmatig is uitgevoerd. Daarbij blijkt het wel mogelijk te zijn om cliënttevredenheid te monitoren en in het regionale dashboard zowel kwantitatieve als ook kwalitatieve informatie op te halen.

De aanbeveling wordt gedaan in het kader van de actieve informatieplicht informatie uit het regionale dashboard pro-actief te delen met de raden en versneld een gebruikersvriendelijke variant beschikbaar te stellen van het dashboard (vergelijkbaar met www.waarschijn.nl) voor raadsleden-

In de beleidsdocumenten zijn de doelen abstract en algemeen geformuleerd omdat zij van toepassing zijn voor de hele regio. Aan de hand van deze documenten kunnen raden slechts in beperkte mate kader stellen en beleidsindicatoren bepalen die zij van belang vinden.

De aanbeveling wordt gedaan om in het regionale beleid een lokale paragraaf op te stellen waarin ingegaan wordt op de lokale situatie en aan de hand daarvan doelen, prestaties en indicatoren vast te stellen. Deze lokale paragraaf vindt zijn vertaling in de planning en controledocumenten.

Iedere gemeente deelt informatie over de uitvoering van de jeugdzorg op eigen wijze. Daar is niets mis mee want niet iedere werkwijze sluit aan bij de wens, behoefte en cultuur van de raad. Hierdoor ontstaat wel het risico dat informatie versnipperd gedeeld wordt en bepaalde raden op informatieachterstand komen.

De aanbeveling wordt gedaan om een kwartaalbrief op te stellen voor de raden waarin zowel kwantitatieve als kwalitatieve informatie wordt gedeeld over de uitvoering van de jeugdzorg en indien van toepassing er ook informatie wordt gedeeld over actuele trends en ontwikkelingen.

Dank

Dank gaat uit naar de beleidsmedewerkers, de jeugdprofessionals, de ervaringsdeskundigen, de medewerker van het Zi2t, de deskundige van Het Nederlandse Jeugdinstituut et" de wethouder die hun medesverkin,g hebben verleend en uiteraard naar alle raadsleden die betrokken zijn geweest bij dit onderzoek van de gemeente Halderberge: Gisela van Beek, Gert Logt en Hans van Gurcham, Van de gemeente Roosendaal; Jas Vrolijk, Gerard van Zal inge en Annette Gepkens. Van de gemeente Bergen op Zoom: Louis Wijten en Joost Pals- Van de gemeente Etten-Leur: Simon Jacobs, Mariëtte Nooijens en Jennie Boer, Van de gemeente Steenbergen: Dasja Abresch en Danker Kouwen. Van de gemeente Moerdijk: Peter Geleijrgs, Pauline loosten, Liliana Afdon en Marian van Eersél.

Bijlagen

Bijlage 11 Inventarisatielijst brondocumenten

Bijlage 2: Beantwoording vragen door griffiers

Bijlage 3: Verslag kick-off bijeenkomst 26 februari 2019

Bijlage 4 Verslag bijeenkomst 2juli 2019

Bijlage 5: Verslagen verdiepende inteneiews 14 21 en 28 januari 2020